

**Výstupy ke smlouvě
o vytvoření autorského díla podle zákona č. 121/2000 Sb. v platném znění
v rámci projektu Rozvoj vzdělávací a dalších činností a podpora kvality
na VŠE v Praze,
registrační číslo CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002342**

Handout k předmětu 5HD200

Autor Ing. Tereza Burianová

Téma: Poválečná obnova Evropy, počátky mezinárodní a evropské integrace

1. Evropa po druhé světové válce

- charakteristika hospodářské situace po skončení války
 - o ztráty na životech (celkem 38-55 mil., SSSR 27 mil., Německo 6-10 mil.)
 - o válečné náklady a škody (odhady 3-5 bil. předválečných \$, SSSR 585 mld. \$, Francie 24 mld. \$, Británie 7 mld. \$)
 - o zničená infrastruktura, nedostatek potravin a spotřebního zboží
- poválečné uspořádání v Evropě a ve světě
 - o okupační zóny v Německu a v Rakousku
 - o slábnoucí postavení evropských mocností (následky války, dekolonizace)
 - o posílení pozice USA, ukončení izolacionistické politiky USA
 - o konec válečných spojení a vznik západního a východního bloku (železná opona)
- důležité pojmy:
 - o železná opona → hranice mezi západním a východním blokem
 - o studená válka → označení pro napětí mezi západním a východním blokem (druhá polovina 40. let – začátek 90. let 20. století)
 - o Kennanův dlouhý telegram (1946) → reakce na Stalinovu politiku a výzva k tvrdému postoji vůči komunismu
 - o Trumanova doktrína (1947) → projev prezidenta USA Trumana v Kongresu s žádostí o pomoc Řecku a Turecku (ohroženy komunismem)
 - o politika zadržování komunismu → zadržování komunismu prostřednictvím pomoci při politické a hospodářské rekonstrukci Evropy
 - o Vandenbergova rezoluce (1948) → ukončení izolacionismu USA

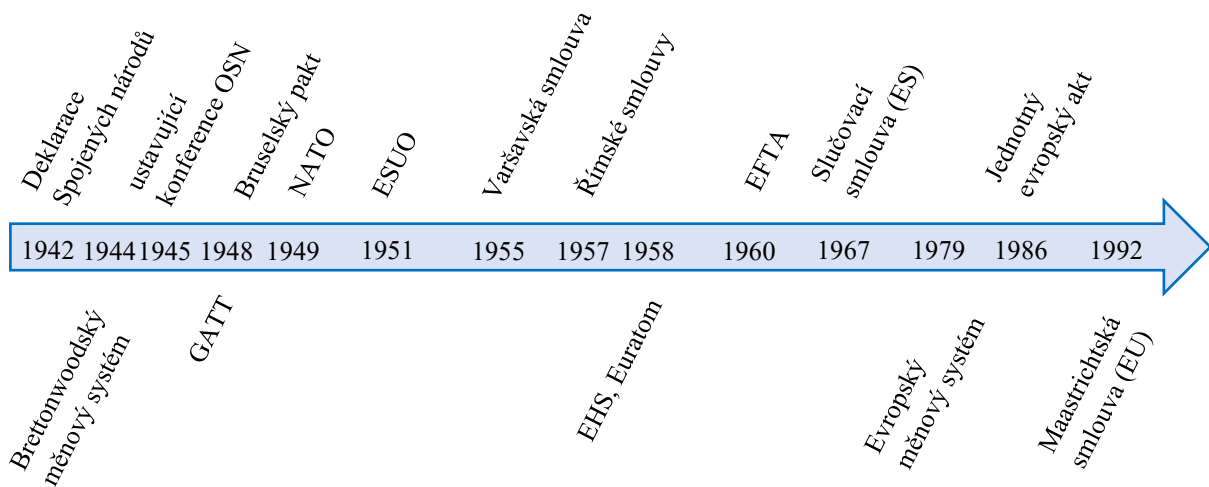
2. Hospodářská obnova Evropy

- ekonomická obnova za pomoci OSN a USA
 - o UNRRA (1943-1947)
 - o Marshallův plán (1947)/ERP (1948) navazující na Trumanovu doktrínu a politiku zadržování komunismu
 - pro realizaci vznik Committee of European Economic Co-operation (CEEC, později OEEC a OECD) na evropské straně a Economic Cooperation Administration (ECA) na americké straně
 - zapojení při splnění podmínek (demokratičnost, zveřejnění údajů o ekonomice země), zapojení států západního bloku (východní blok odmítá)
 - pomoc v rámci ERP 13 mld. \$ (suroviny, zemědělské a průmyslové produkty, půjčky)
- důležité pojmy:
 - o UNRRA → United Nations Relief and Rehabilitation Administration, organizace OSN s cílem materiální pomoci za války a podpory obnovy osvobozených území
 - o Marshallův plán (1947) → plán na pomoc při obnově Evropy ze strany USA
 - o ERP (1948) → European Recovery Program = Evropský program obnovy, realizace Marshallova plánu

3. Počátky mezinárodní a evropské integrace

- důvody pro mezinárodní integraci
 - o zajištění kolektivní bezpečnosti
 - o liberalizace mezinárodního obchodu
 - o reakce na meziválečné období (např. selhání Společnosti národů, protekcionismus v době Velké hospodářské krize)
- důvody pro evropskou integraci
 - o zajištění kolektivní bezpečnosti (protipól k východnímu bloku)
 - o liberalizace mezinárodního obchodu (podpora spolupráce v rámci západní Evropy)
 - o integrace Německa (SRN) do západních struktur
- vzniklé organizace a dohody:

- důležité pojmy:
 - o OSN → Organizace spojených národů (1942 Deklarace Spojených národů, 1945 ustavující konference OSN v San Franciscu), zajištění kolektivní bezpečnosti
 - o Brettonwoodský měnový systém (1944) → navázání amerického dolaru na zlato a ostatních měn na americký dolar
 - o GATT (1948) → Všeobecná dohoda o clech a obchodu, liberalizace mezinárodního obchodu
 - o NATO (1949) → Severoatlantická aliance, vojenská aliance
 - o Bruselský pakt (1948) → hospodářská, sociální, kulturní spolupráce a kolektivní obrana členů (Británie, Francie, Benelux)
 - o ESUO (1951) → Evropské společenství uhlí a oceli, společný trh uhlí a oceli členů (Francie, Itálie, SRN, Benelux)
 - o Varšavská smlouva (1955) → vojenská aliance východní bloku
 - o Římské smlouvy (1957) → vznik EHS a Euratom
 - o EHS (1958) → Evropské hospodářské společenství, ekonomická integrace členů (Francie, Itálie, SRN, Benelux)
 - o Euratom (1958) → Evropské společenství pro atomovou energii, jaderný výzkum a bezpečnost členů (Francie, Itálie, SRN, Benelux)
 - o EFTA (1960) → Evropské sdružení volného obchodu, alternativa k EHS, hospodářská spolupráce členů (Británie, Norsko, Švédsko, Švýcarsko a další)

- Slučovací smlouva (1967) → sloučení orgánů ESUO, EHS a Euratom pod Evropské společenství (ES)
- Evropský měnový systém (1979) → evropská měnová jednotka ECU
- Jednotný evropský akt (1986) → vznik společného trhu (ES)
- Maastrichtská smlouva (1992) → Evropská unie

4. Doporučená literatura

- TOMEŠ, Zdeněk a kol. *Hospodářská politika: 1900-2007*. Praha: C.H. Beck, 2008, 262 s. ISBN 978-80-7400-002-7.
- ŽÍDEK, Libor. *Dějiny světového hospodářství. 2., rozš. vyd.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 397 s. ISBN 978-80-7380-184-7.
- TAJOVSKÝ, Ladislav. *Spojené státy na cestě k Marshallovu plánu*. České Budějovice: Kopp, 2013, 123 s. ISBN 978-80-7232-456-9.
- FIALA, Petr; PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie. 2., dopl. a aktualiz. vyd.* Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009, 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.
- BALDWIN, Richard E.; WYPLOSZ, Charles. *Ekonomie evropské integrace. 4. vyd.* Praha: Grada Publishing, 2013, 580 s. ISBN 978-80-247-4568-8.
- EL-AGRAA, Ali M. (ed.). *The European Union: economics and policies. 8th ed.* Cambridge: Cambridge University Press, 2007, 603 p. ISBN 978-0-521-69727-9.